

APSTIPRINĀTS

Nodibinājums "Latvijas Tehnoloģiskais centrs" (LTC)

Valdes priekšsēdētājs, direktors _____

Ints Vīksna

2022.gada 13.oktobrī

DZIMUMU LĪDZTIESĪBAS PLĀNS

SATURS

IEVADS	1
RĪCĪBAS VIRZIENI	2
Darbā pieņemšanas kārtība	2
Iesaiste lēmumu pieņemšanā	3
Atalgojuma sistēma	4
Darba vide, darba kultūra un organizācija	4
INFORMATĪVIE MATERIĀLI	5

IEVADS

Dzimumu līdztiesības plāna sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanai mērķis ir nodrošināt integrētu, mērķtiecīgu un efektīvu politiku, kas sekmē sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju īstenošanu. Plāna rīcības virzienu izvēle lielā mērā saistīta ar dažādos starptautiskos dokumentos akcentētajiem izaicinājumiem sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanā, jo īpaši ANO Sieviešu diskriminācijas izskaušanas komitejas 2020. gada 10. marta rekomendācijā 1979. gada

Konvencijas par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu veiksmīgākai ieviešanai Latvijā paustais. Mērķa sasniegšanai tiek izvirzīti četri rīcības virzieni: (1) nodrošināt vienlīdzīgu un godīgu darbā pieņemšanas kārtību; (2) dzimumu nediskriminējošu iesaisti lēmumu pieņemšanā; (3) uz profesiju vērstu atalgojumu sistēmas ieviešana; (4) dzimumu iekļaujošas darba vides, darba kultūras un organizācijas izveide.

RĪCĪBAS VIRZIENI

Darbā pieņemšanas kārtība

Dibinot darba tiesiskās attiecības LTC, kā arī darba tiesisko attiecību pastāvēšanas laikā, it īpaši paaugstinot darbinieku amatā, nosakot darba apstākļus, darba samaksu vai profesionālo apmācību, vai kvalifikācijas paaugstināšanu, kā arī uzteicot darba līgumu, aizliegta atšķirīga attieksme atkarībā no darbinieka dzimuma.

LTC darba sludinājums nedrīkst attiekties tikai uz vīriešiem vai tikai uz sievietēm, un darba intervijā nav pieļaujami tādi jautājumi, kas neattiecas uz paredzētā darba veikšanu vai nav saistīti ar pretendenta piemērotību šim darbam, kā arī jautājumi, kas ir tieši vai netieši diskriminējoši, piemēram, jautājumi par esošu vai plānotu grūtniecību, ģimenes vai laulības stāvokli.

Situācijas analīze: LTC darbā pieņemšana notiek pēc darbinieku atlases un intervijas principa, izvēloties profesijai un darba uzdevumu veikšanai piemērotāko pretendentu. Izmantojot iekšējos (LTC mājaslapa, facebook lapa) un ārējos (CV.lv, personāla atlases pakalpojumu sniedzēji) resursus, tiek aicināti atsaukties vai tiek atlasīti darba veikšanai atbilstoši pretendenti, balstoties uz pretendenta norādītajām prasmēm un zināšanām, neņemot vērā dzimumu, vecumu, tautību vai citus kritērijus, kas tieši neattiecas uz konkrēto vakanci. Ar izvēlētajiem pretendentiem notiek viena vai vairākas intervijas, kuru laikā tiek pārrunāti darba pienākumi un iespējas, lai noskaidrotu abpusēji optimālāko variantu darba attiecību uzsākšanai.

Iesaiste lēmumu pieņemšanā

LTC dzimumu līdztiesības nodrošināšanai ir izvēlēta integrētā pieeja, kas nozīmē, ka dzimumu līdztiesība uzlūkojama kā horizontāls princips, kas iekļaujas visās LTC definētajās darba pozīcijās (valdes, projektu vadības, komunikācijas, finanšu, konsultantu un biroja vadības līmeņos), visos to izstrādes un īstenošanas posmos, un iesaistot visas ieinteresētās puses. Dzimumu līdztiesības integrētās pieejas īstenošana praksē nodrošina, ka LTC noteiktās prioritātes ir balstītas, ievērojot sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju principu.

Situācijas analīze: LTC ir 10 darbinieki, no kuriem 7 (70%) ir sievietes un 3 (30%) vīrieši. Sieviešu un vīriešu skaitliskais sadalījums pēc ieņemamā amata norādīts tabulā 1. Sieviešu un vīriešu sadalījums valdē norādīts tabulā 2.

Tabula 1.

Sieviešu un vīriešu sadalījums LTC pēc ieņemamā amata, skaits

Amats	Sievietes	Vīrieši
Direktors	0	1
Projektu vadītājs	3	1
Projektu vadītāja asistents	1	0
Eksperts, konsultants	1	1
Grāmatvedis	1	0
Biroja vadītājs	1	0

Tabula 2.

Sieviešu un vīriešu sadalījums LTC valdē, skaits

Amats	Sievietes	Vīrieši
Valdes priekšsēdētājs	0	1
Valdes loceklis	2	0

Izvērtējot tabulās norādīto informāciju, var secināt, ka LTC darbinieku vidū lielāks īpatsvars ir sievietēm, bet tas neliedz vīriešiem sevi profesionāli realizēt, ieņemot vadošos amatus. Ņemot vērā LTC darbinieku vidū novēroto sieviešu īpatsvaru, tiek aktīvi sekots

līdzīgi, lai abi dzimumi tiktu līdzvērtīgi pārstāvēti visos lēmumu pieņemšanas līmeņos, ieviešot praksi, ka vienādu viedokļu gadījumā priekšroka tiek dota mazāk pārstāvētā dzimuma pārstāvim vai pārstāvei.

Atalgojuma sistēma

LTC atalgojuma sistēma darbojas pēc vienlīdzības principa, nosakot vienlīdzīgu darba samaksu vīriešiem un sievietēm par tādu pašu darbu vai vienādas vērtības darbu, kā arī darbinieku tiesības vienlīdzīgas darba samaksas noteikumu pārkāpuma gadījumā. LTC tiek praktizēta vienlīdzīgu tiesību principa ievērošana darba vidē (vienlīdzīgas tiesības uz darbu, drošiem un veselībai nekaitīgiem darba apstākļiem), to nodrošinot bez jebkādas tiešas vai netiešas diskriminācijas — neatkarīgi no personas rases, ādas krāsas, dzimuma, vecuma, invaliditātes, reliģiskās, politiskās vai citas pārliecības, nacionālās vai sociālās izcelsmes, mantiskā vai ģimenes stāvokļa, seksuālās orientācijas vai citiem apstākļiem. LTC ir ieviestas priekšrocības darba attiecībās gan tiem darbiniekiem, kuriem ir bērni, gan grūtniecēm. Noteikto priekšrocību mērķis ir nepieciešamība saskaņot darbinieka darba un ģimenes dzīvi, vienlīdzīgu tiesību principa nodrošināšana, kā arī darbinieces veselības un drošības nodrošināšana.

Situācijas analīze: Ņemot vērā dzimumu sadalījumu pēc ieņemamā amata un amatu atalgojuma amplitūdas, var secināt, ka LTC ir līdztiesīga atalgojuma sistēma, kas balstīta uz ieņemamā amata veicamo darbu apjomu un nepieciešamajām prasmēm. Šāda sistēma ļauj bez dzimumu diskriminācijas ieņemt vēlamo amatu jebkuram no darbiniekiem, par to saņemot attiecīgu atalgojumu.

Darba vide, darba kultūra un organizācija

Darba vide LTC ir iekārtota tā, lai darbinieki varētu kvalitatīvi veikt savus tiešos darba uzdevumus, nodrošinātu pozitīvu un veiksmīgu sadarbību starp darbiniekiem. Darba vide nav paredzēta un pielāgota tam, lai jaunie vecāki varētu strādāt līdzīgi ņemot bērnus, bet nepieciešamības gadījumā ir iespējams darbu veikt attālināti.

Ja darba vidē rodas strīda situācija un strīda gadījumā darbinieks norāda uz apstākļiem, kas varētu būt par pamatu viņa tiešai vai netiešai diskriminācijai atkarībā no

dzimuma, valodas, reliģiskās piederības vai citu ar darbu nesaistītu apstākļu dēļ, LTC direktora pienākums ir pierādīt, ka atšķirīgās attieksmes pamatā ir objektīvi apstākļi, kas nav saistīti ar iepriekš minētajiem kritērijiem. Personas aizskaršana ir personas pakļaušana tādai no šīs personas viedokļa nevēlamai rīcībai, kas saistīta ar tās piederību pie noteikta dzimuma, tajā skaitā — seksuāla rakstura rīcībai, ja šādas rīcības mērķis vai rezultāts ir personas cieņas aizskaršana un iebiedējošas, naidīgas, pazemojošas, degradējošas vai aizskarošas vides radīšana.

Situācijas analīze: Nekāda veida diskriminācija LTC nav pieļaujama ne no darbinieku, ne direktora puses. Par dzimuma diskrimināciju tiek uzverta tāda situācija, kad attieksme pret personu saistībā ar tās piederību pie noteikta dzimuma ir, bija vai var būt mazāk labvēlīga nekā pret citu personu. Mazāk labvēlīga attieksme grūtniecības vai dzemdību atvaļinājuma, vai atvaļinājuma bērna tēvam piešķiršanas dēļ uzskatāma par tiešu diskrimināciju atkarībā no personas dzimuma.

INFORMATĪVIE MATERIĀLI

1. European Institute for Gender Equality: <https://eige.europa.eu/about>
2. Apvārsnis Eiropa vadlīnijas Dzimumu līdztiesības plāniem: <https://op.europa.eu/en/publicationdetail/-/publication/ffcb06c3-200a-11ec-bd8e-01aa75ed71a1>
3. Apvārsnis Eiropa Gender Equality: https://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/cross-cutting-issues/gender_en.htm
4. Statistika par dzimumu līdztiesību Latvijā: izglītība un zinātne: <https://stat.gov.lv/lv/statistikastemas/iedzivotaji/dzimumlidztiesiba/6301-dzimumlidztiesiba-izglitiba-un-zinatne>
5. Historical comparison of gender inequality in scientific careers across countries and disciplines: <https://www.pnas.org/content/117/9/4609>
6. Dzimumu līdztiesības jautājumi: <https://arodbiedribas.lv/darbibas-virzieni/dzimumu-lidztiesibas-jautajumi/>